

ชื่อเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย นายภักดี จัตติยะมาตย์ **ปริญญา** ค.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ว่าที่ ร.ต.ดร.อรัญ ชูขจรเคื่อง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด 2) ศึกษาผลการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน พิณ แคน และกลองยาว ตามกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน พิณ แคน และกลองยาว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัยคือ กลุ่มบุคคลที่อยู่ในชุมชนบ้านโนนทองโนนสะอาด จำนวน 18 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน 5 หมู่บ้านของชุมชนบ้านโนนทองโนนสะอาด รวม 5 คน ผู้เฒ่าผู้แก่ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ที่มีความรู้เกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านอีสานในชุมชน หมู่บ้านละ 2 คน รวม 10 คน ประชาชนชาวบ้านที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และเป็นผู้มีความรู้เป็นอย่างดีโดยเป็นผู้ที่เคยปฏิบัติหรือนำความรู้เรื่องเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านอีสานในท้องถิ่นมาใช้เป็นประจำ จำนวน 3 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด จำนวน 19 คน และครูในโรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด จำนวน 3 คน ที่ทำหน้าที่ร่วมสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน พิณ แคน และกลองยาว ดำเนินการวิจัยใช้วิธีแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แบบสัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้าน ผู้ที่มีความรู้เรื่องดนตรีพื้นบ้าน แบบประเมินความพึงพอใจ แบบประเมินการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน แบบมาตราประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูล มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์สรุปอุปนัย นำเสนอผลการวิจัยแบบตาราง และการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน พิณ แคน และกลองยาว จากปราชญ์ชาวบ้านของชุมชนบ้านโนนทองโนนสะอาดที่เหมาะสมและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานของโรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด คือ
 - 1.1 ชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นมากมายหลายสาขา โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน
 - 1.2 การจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนคือ มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนบ้านโนนทองโนนสะอาด โดยแบ่งศูนย์การเรียนรู้เป็นศูนย์ 3 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้เรื่องพิณ ศูนย์การเรียนรู้เรื่องแคนและศูนย์การเรียนรู้เรื่องกลองยาวโดยปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้
2. ผลการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน พิณ แคน และกลองยาว ตามกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด จากการเรียนรู้เรื่องดนตรีพื้นบ้านทั้ง 3 ศูนย์การเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านกระบวนการ และด้านเจตคติ มากขึ้น
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด จากการเรียนรู้เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

TITLE : Learning Process of Isaan Folk Music of Mattayom Sueksa 3
(Grade 9) Students at Ban Nonethong None Sa-art School, Borabue
District, Maha Sarakham Province

AUTHOR : Pakdee Kattiyamart **DEGREE :** M.Ed. (Educational Research
and Evaluation)

ADVISORS : Asst. Prof. Acting. Lt. Dr. Aran Chuikradueang Chairman
Dr. Prasopsuk Rittidet Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2013

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study learning process of Isaan folk music of Mattayom Sueksa 3 (Grade 9) students at Ban Nonethong None Sa-art School; 2) study learning outcomes of the students in learning Isaan folk music: Phin, Khaen, and Klong Yao; and 3) study the students' satisfaction of Isaan folk music: Phin, Khaen, and Klong Yao. The target key informants consisted of 18 villagers living in Nonethong None Sa-art community: 5 village headmen from 5 villages in Nonethong None Sa-art community, 2 aged persons over 60 years old from each village who have good knowledge of Isaan folk music (10 in total), 3 local wise persons over 60 years old who have good knowledge of Isaan folk music and usually perform Isaan folk music, 19 Mattayom Sueksa 3 students at Nonethong None Sa-art School, and 3 teachers who helped observe the students' Isaan folk music learning behaviors. The research was conducted by using mixed methodology. The methods used for data collection was focus group discussion, an interview form asking aged persons over 60 years old who have good knowledge of Isaan folk music, an in-depth interview form asking local wise persons for Isaan folk music performance, a rating-scale evaluation form asking the students about their satisfaction on learning process of Isaan folk music, and a rating-scale evaluation form for Isaan folk music performance. The data

obtained were analyzed qualitatively and quantitatively, and were then checked for the reliability through the triangulation technique: data, investigator, and methodological triangulations. The analyzed data were categorized based on the research purposes for choosing the items with correct meaning of the content being analyzed. The quantitative data were analyzed by using mean and standard deviation. The qualitative data obtained from in-depth interview and focus group discussion were analyzed by using content analysis and inductive analysis.

The results reveal as follows:

1. Learning processes of Isaan folk music: Phin, Khaen, and Klong Yao taught by local wise persons at Ban Nonethong None Sa-art community that is appropriate for good learning conditions at Ban Nonethong None Sa-art School were three aspects:

1.1 The community has various types of biological conditions, especially local wisdoms about Isaan folk music;

1.2 There are 3 learning centers at Ban Nonethong None Sa-art community: learning center of Phin, learning center of Khaen, and learning center of Klong Yao. Knowledge of Phin, Khaen, and Klong Yao has been taught by local wise persons in the community;

2. Learning outcomes of Mattayom Sueksa 3 students at Ban Nonethong None Sa-art School about Isaan folk music: Phin, Khaen, and Klong Yao in 3 learning centers showed the students' improvements in 3 aspects, including knowledge, learning process, and attitude.

3. The satisfaction of Mattayom Sueksa 3 students at Ban Nonethong None Sa-art School on learning process of Isaan folk music was found at a high level.